

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 301/05-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Juraja Babjaka a Eduarda Báránya vo veci sťažnosti J. G., bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. L. M., K., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 27/98 na neverejnom zasadnutí 10. februára 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 27/98 porušil základné právo J. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. J. G. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Prešov je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania J. G. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. L. M., K. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti J. G. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 301/05-11 z 3. novembra 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť J. G., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. L. M., K., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 27/98.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 3. februára 1998 podala na okresnom súde návrh na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Zákonná sudkyňa za obdobie viac ako siedmich rokov nariadila v predmetnej veci tri pojednávania (7. mája 1998, 14. decembra 1998 a 25. januára 1999). Sťažovateľka sa ochrany svojich práv v predmetnom konaní domáhala podaním sťažností predsedovi okresného súdu, žiadosťou o prešetrenie vybavenia týchto sťažností Krajským súdom v Prešove (ďalej len „krajský súd“), ako aj podaním „návrhu na vylúčenie sudkyne“. V ďalšom texte svojej sťažnosti sťažovateľka vyjadrila svoju nespokojnosť s vybavením jej podaní ako krajským súdom, tak aj podpredsedníčkou okresného súdu, ktorí sa podľa nej nedostatočne zaoberali postupom okresného súdu. Tieto subjekty pri svojom rozhodovaní o jej podaniach podľa nej nezohľadnili viaceré skutočnosti ako napr., že rodičom sťažovateľky ako svedkom v predmetnom konaní bolo oznámenie o uložení poštovej

zásielky doručené až deň po uskutočnení nariadeného pojednávania (26. januára 1999), na ktoré mali byť predvolaní, pričom následne okresný súd o ich výsluch dožiadal Okresný súd Bratislava II až o viac ako pol roka, alebo že prvý úkon týkajúci sa dôkazu - majetku spoločnosti W., s. r. o., urobila vo veci konajúca sudkyňa až 28. júla 2000 vydaním uznesenia o pribratí znalca (t. j. po 2 rokoch a 2 mesiacoch) a že znalecký posudok bol znalcom vypracovaný a predložený až 12. marca 2003, t. j. viac ako jeden a pol roka od začatia znaleckého dokazovania. Pri vybavovaní podaní sťažovateľky nebola zohľadnená ani skutočnosť, že sudkyňa žiadala o potvrdenie iný ako navrhovateľkou označený peňažný ústav, nedala sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k odporcom navrhovaným dôkazom, že okresný súd v predmetnej veci vydal uznesenie s nesprávnym poučením a znalecký posudok na ohodnotenie všeobecnej ceny bytu nebol do dnešného dňa, t. j. ani po troch rokoch, vypracovaný, pričom v tejto súvislosti poukázala sťažovateľka aj na skutočnosť, že okresný súd podľa nej absolútne neprihliadol na dohodu uzavretú medzi ňou a odporcom, v ktorej bola otázka vyporiadania hodnoty členského podielu družstevného bytu riešená, ako ani na ďalšie doklady.

Sťažovateľka, ktorá sa už od roku 2002 pokúšala podaniami adresovanými okresnému súdu, krajskému súdu, ako aj Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) o zabezpečenie riadneho priebehu konania, rezignovala, keď z odpovedí krajského súdu aj okresného súdu vyplynulo, že prieťahy konania spôsobuje tým, že podáva sťažnosti a odvolania. Aj napriek tomu, že sťažovateľka následne nevyvíjala „žiadne aktivity“, okresný súd pokračoval v konaní až zaslaním výzvy z 5. januára 2005 spolu s predvolaním na pojednávanie nariadené na 14. marec 2005.

Dlhodobý stres sťažovateľky vyplývajúci z jej dlhodobej právnej neistoty, ako aj z potreby v pomerne krátkom čase zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na zariadenie novej domácnosti, pretože okresný súd neprispel k získaniu časti majetku patriaceho do BSM, sa negatívne podpísal na sťažovateľkinom zdravotnom stave.

Okresný súd tým, že nezabezpečil plynulý a efektívny priebeh konania, svojím postupom vo výraznej miere prispel k tomu, že sa sťažovateľka ocitla nielen v zložitej právnej, ale aj v zúfalej životnej situácii.

Sťažovateľka preto po posledne konanom pojednávaní 6. júna 2005, berúc do úvahy postoje vo veci konajúcej sudkyne, dospela k záveru, že uzavretie dohody s odporcom je jediný spôsob, ako v rozumnom čase a bez ďalšieho zvyšovania nákladov ukončiť sedem a pol roka trvajúci súdny spor. Dňa 6. augusta 2005 sťažovateľka s odporcom uzavrela dohodu, o schválenie ktorej 11. augusta 2005 požiadala okresný súd.

Okresným súdom namietané zavinenie priesťahov sťažovateľkou je podľa nej neakceptovateľné, pretože ani v prípade istého spoluzavinenia zo strany sťažovateľky nemožno v tomto prípade vylúčiť zodpovednosť okresného súdu, a to najmä vtedy, ak vo veci okresný súd koná neprimerane dlho, resp. ak súd zapríčini priesťah svojim nesprávnym postupom.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„1. Okresný súd Prešov svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C /27/1998 (správne 9 C 27/98, pozn.) porušil základné právo JUDr. J. G. na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Prešov sa zakazuje pokračovať v porušovaní práva JUDr. J. G. na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C 27/98 a prikazuje sa mu, aby v tejto veci konal.

3. JUDr. J. G. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 300 000,- Sk, ktoré je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky.

4. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. J. G., advokátovi JUDr. L. M., na jeho účet vo výške 30.000,- Sk (slovom tridsaťtisíc korún slovenských) do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Sťažovateľka ústavnému súdu predložila taktiež fotokópie odpovedí okresného súdu (podania z 21. decembra 2000, 13. novembra 2002, 23. mája 2003) na jej sťažnosti na prietahy preukazujúce využitie účinného právneho prostriedku nápravy vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a to sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov.

Právny zástupca sťažovateľky na základe výzvy ústavného súdu podaním z 12. decembra 2005 ústavnému súdu oznámil, že netrvajú na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní, a súčasne v ňom zmenil petit sťažnosti sťažovateľky v časti výšky požadovaných trov konania (v novonavrhnutom petite požadoval, aby ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľky na jeho účet vo výške 5 302 Sk).

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. U – Spr 3019/2005 z 8. decembra 2005 uviedol, že predmetné konanie bolo na okresnom súde skončené 28. októbra 2005, teda ešte pred rozhodnutím ústavného súdu, a preto sťažnosť sťažovateľky považuje za „(...) nadbytočnú zvlášť za situácie, kedy samotná sťažovateľka už podaním zo dňa 11. 8. 2005 predložila súdu návrh na schválenie zmieru, ktorého súčasťou bola dohoda účastníkov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželstva uzavretá dňa 25. 7. 2005. Následné podanie sťažnosti na Ústavný súd vyvoláva domnienku, že žalobkyňa podaním ústavnej sťažnosti nesledovala urýchlené ukončenie sporu, ale získanie finančných prostriedkov vo forme zadosťučinenia. V takomto prípade ide o zneužitie práva, ktorému by nemala byť poskytnutá ochrana.

Pre prípad rozdielneho názoru Ústavného súdu udávam, že konanie pod sp. zn. 9 C 27/98 prebiehalo takmer osem rokov, avšak ide o konanie, ktoré je skutkovo náročné, o čom svedčí rozsiahly spisový materiál o počte 300 listov.

Súd vo veci konal v súlade s procesnými predpismi a ani správaniu sa účastníkov nie je možné nič vytknúť.(...)“

V závere svojho podania predseda okresného súdu ústavnému súdu navrhol, aby vyslovil, že namietané základné právo sťažovateľky v predmetnom konaní porušené nebolo a súčasne mu oznámil, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania v uvedenej veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Okresnému súdu bol 3. februára 1998 doručený návrh sťažovateľky o vyporiadanie BSM. Úpravou zo 7. apríla 1998 nechal vo veci konajúci sudca pripojiť spis sp. zn. 14 C 96/96 (rozvodový spis účastníkov konania) a súčasne nariadil pojednávanie na 7. máj 1998.

Pojednávanie konané 7. mája 1998 bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd zaviazal obe strany navrhnúť dôkazy, ktoré žiadajú vo veci vykonať. Odporca 6. mája 1998 doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k podanému návrhu. Sťažovateľka splnila svoju povinnosť uloženú jej na pojednávaní 29. mája 1998 prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

Úpravou z 3. júna 1998 nechal zákonný sudca zaslať výzvu Daňovému úradu I P. Odpoveď na výzvu bola okresnému súdu doručená 9. júla 1998.

Úpravou zo 17. novembra 1998 zákonný sudca nechal zaslať žiadosti Daňovému úradu II P., Okresnému úradu P., katastrálnemu odboru, viacerým peňažným ústavom o zaslanie správ alebo oznámení týkajúcich sa zisťovania majetku odporcu v rokoch 1992 – 1997. Daňový úrad P. podaním z 24. novembra 1998 okresný súd požiadal „o upresnenie predmetu sporu (BSM?) medzi žalobcom a žalovaným a zároveň o upresnenie toho, čo konkrétne požadujete“. Odpovede z jednotlivých peňažných ústavov ohľadne účtov

vedených v prospech odporcu boli okresnému súdu doručené v období od 30. novembra 1998 do 4. januára 1998.

Pojednávanie konané 14. decembra 1998 okresný súd odročil na 25. január 1999 s tým, že účastníkom konania uložil oznámiť mená a adresy svedkov a z jeho strany bude vypracovaná opätovná žiadosť adresovaná Daňovému úradu II P. a Okresnému úradu P., katastrálnemu odboru.

Odporca prostredníctvom svojho právneho zástupcu doručil 17. decembra 1998 okresnému súdu návrhy na dokazovanie. Sťažovateľka podaním doručeným 21. decembra 1998 navrhla okresnému súdu vypočúť v uvedenom konaní viacerých svedkov.

Úpravou zo 4. decembra 1998 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať Okresný úrad P., katastrálny odbor, na zaslanie správy a dokladu o vlastníctve vedenom na meno odporcu a na firmu W., s. r. o., V. Odpoveď Okresného úradu P., katastrálneho odboru, bola okresnému súdu doručená 17. decembra 1998. Podaním doručeným 22. januára 1999 sa odporca vyjadril k predmetu konania.

Pojednávanie konané 25. januára 1999 okresný súd uznesením odročil na neurčito, pričom účastníkom konania poskytol do konca februára 1999 lehotu na uzavretie dohody.

Svedkovia M. L. a M. L. podaním z 11. februára 1999 ospravedlnili svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní (zásielka s predvolaním im bola doručená až deň po uskutočnení nariadeného pojednávania) a k svojmu vyjadreniu pripojili aj čestné prehlásenie, v ktorom špecifikovali finančné prostriedky a predmety darované nimi iba sťažovateľke a zároveň v ňom požiadali, aby ich v prípade potreby vypočul okresný súd prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Bratislava I.

Úpravou zo 6. apríla 1999 zákonný sudca nechal vyzvať právneho zástupcu sťažovateľky, aby mu oznámil, či došlo k mimosúdnej dohode alebo trvajú na podanom návrhu. Odpoveď od právneho zástupcu sťažovateľky bola okresným súdom urgovaná na

základe pokynu z 11. mája 1999. Podaním doručeným 24. mája 1999 sťažovateľka okresnému súdu oznámila, že odvoláva plnomocenstvo udelené v prospech jej právneho zástupcu. Vo veci konajúci sudca ju následne pokynom z 31. mája 1999 nechal vyzvať, aby mu oznámila, či došlo k uzavretiu mimosúdnej dohody, a ak nie, či žiada vypočúť ňou navrhnutých svedkov a či sa títo sú schopní dostaviť na okresný súd alebo žiada o ich vypočutie dožiadaným súdom. Podaním doručeným 7. júla 1999 bývalý právny zástupca sťažovateľky okresnému súdu okrem iného oznámil, že k uzavretiu dohody medzi účastníkmi konania nedošlo, avšak účastníci si vyporiadali nájomné vzťahy medzi bytmi, ktoré užívali. Sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu podaním doručeným 12. júla 1999, v ktorom mu oznámila že k mimosúdnej dohode nedošlo, opakovane okresný súd požiadala o vypočutie ňou navrhnutých svedkov dožiadaným súdom a súčasne súdu navrhla, aby pod hrozbou sankcie uložil odporcovi predložiť všetky doklady preukazujúce majetok spoločnosti W., s. r. o.

Okresný súd podaním zo 4. augusta 1999 požiadal Okresný súd Bratislava II ako dožiadaný súd (ďalej len „dožiadaný súd“) o vypočutie sťažovateľkou navrhnutých svedkov k skutočnostiam týkajúcim sa predmetu konania. Výsluch svedkov dožiadaný súd uskutočnil 11. novembra 1999 a spisový materiál v uvedenej veci bol 19. novembra 1998 doručený späť okresnému súdu.

Úpravou zo 4. decembra 1999 zákonný sudca nechal vyzvať sťažovateľku, aby označila presne číslom a názvom všetky vkladné knižky, ktoré boli založené počas manželstva, resp. pred jeho uzavretím, a súčasne vyzvať žalovaného i jeho právnu zástupkyňu, aby sa oboznámili so svedeckými výpoveďami v spise a písomne označili dôkazy, ktoré ešte navrhujú vo veci vykonať.

Sťažovateľka odpovedala na výzvu okresného súdu podaním doručeným 10. februára 2000, v ktorom mu opätovne navrhla, aby požiadal Daňový úrad P. o predloženie dokladov preukazujúcich majetok spoločnosti W., s. r. o., V. v rozsahu podaného návrhu.

Úpravou z 29. februára 2000 zákonný sudca zaslal výzvu za účelom zistenia majetku patriaceho do BSM S., a. s., ktorá na ňu následne odpovedala listami doručenými 27. marca 2000 a 17. apríla 2000.

Uznesením č. k. 9 C 27/98-110 z 28. júla 2000 okresný súd ustanovil znalca (Ing. H. V., P.), ktorého úlohou bolo vypočítať za jednotlivé kalendárne roky zisk pripadajúci na odporcu ako spoločníka firmy W., s. r. o., Vyšná Š. Odporca zaplatil zálohu na trovy znaleckého dokazovania 3. októbra 2000.

Podaním doručeným 17. augusta 2000 sťažovateľka podala námietku zaujatosti sudcu v uvedenej veci. Dňa 23. augusta sa vo veci konajúci sudca vyjadril k podanej námietke zaujatosti. Krajský súd uznesením č. k. 2 Nc 54/00-116 z 26. septembra 2000 rozhodol, že vo veci konajúci sudca nie je vylúčený z prejednávania a rozhodnutia v uvedenej veci. Uvedené rozhodnutie bolo okresnému súdu doručené 27. novembra 2000.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 29. septembra 2000 svoje odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 27/98-110 z 28. júla 2000.

Podaním z 13. decembra 2000 (doručenka nepripojená) okresný súd zaslal spisový materiál v tejto veci ustanovenému znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku. Podľa úradného záznamu spísaného 14. apríla 2001 sa na okresný súd osobne dostavil znalec, ktorý oznámil, že je potrebné pre neho zabezpečiť možnosť jeho nahliadnutia do účtovníctva firmy W., s. r. o. Okresný súd uznesením č. k. 9 C 27/98-127 zo 7. novembra 2001 (právoplatné 1. decembra 2001) zaviazal konateľ'a firmy W., s. r. o., V. predložiť znalcovi účtovné doklady potrebné na vypracovanie znaleckého posudku. Na základe úpravy z 15. januára 2002 bolo znalcovi oznámené, že uznesenie zo 7. novembra 2001 je právoplatné a žiada o vypracovanie znaleckého posudku.

Znalec doručil okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok spolu s vyčíslením trov konania v prílohe svojho listu doručeného 12. marca 2002. V prílohe podania doručeného 13. marca 2002 znalec okresnému súdu vrátil spis v uvedenej veci. Uznesením

č. k. 9 C 27/98-144 z 3. apríla 2002 okresný súd priznal znalcovi odmenu za podaný znalecký posudok. Pokynom z toho istého dňa nechal vo veci konajúci sudca vyzvať účastníkov konania, aby v lehote 30 dní označili všetky svoje návrhy na doplnenie dokazovania podľa § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktoré žiadajú vykonať v konaní pred súdom prvého stupňa.

Podaním doručeným 14. mája 2002 žalovaný prostredníctvom svojej právnej zástupkyne navrhol zistenie trhovej hodnoty bytov patriacich do BSM. Sťažovateľka svoje návrhy na vykonanie dokazovania okresnému súdu oznámila podaním doručeným 20. mája 2002. Úpravou z 5. júna 2002 nechal vo veci konajúci sudca vyžiadať zoznam znalcov z odboru oceňovania nehnuteľností pri Krajskom súde v Bratislave. Dňa 27. augusta 2002 okresný súd uzneseniami č. k. 9 C 27/98-167 a č. k. 9 C 27/98-169 pribral do konania znalcov Ing. J. S. (za účelom vypracovania znaleckého posudku na byt, v ktorom býva odporca, a stanovenia jeho všeobecnej hodnoty) a Ing. O. K. (za účelom vypracovania znaleckého posudku na byt, v ktorom býva sťažovateľka, a určenia jeho všeobecnej hodnoty). Odporca zálohu na trovy znaleckého dokazovania zložil 19. septembra 2002. Sťažovateľka podala proti uzneseniu č. k. 9 C 27/98-169 odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 24. septembra 2002.

Na základe pokynu z 2. októbra 2002 bol spis v uvedenej veci doručený 8. októbra 2002 krajskému súdu.

Dňa 23. októbra 2002 bol okresnému súdu doručený sťažovateľkin návrh na vydanie predbežného opatrenia (týkajúci sa užívania osobného motorového vozidla).

Okresný súd odstúpil 25. októbra 2002 krajskému súdu podanie znalca Ing. O. K., v ktorom okresnému súdu zaslal fotokópiu listu sťažovateľky, ktorým bola zmarená nariadená ohliadka bytu, a súčasne požiadal súd o zabezpečenie jej súčinnosti a poskytnutie podkladov potrebných pre vypracovanie znaleckého posudku.

Okresný súd požiadal krajský súd podaním doručeným 29. októbra 2002 o zaslanie vyššie uvedeného spisu za účelom vybavenia sťažnosti. Krajský súd spisový materiál v uvedenej veci zaslal v prílohe podania z 5. novembra 2002 spolu so žiadosťou o jeho vrátenie v lehote 10 dní.

Okresný súd uznesením č. k. 8 NcC 102/02-19 z 13. novembra 2002 návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Sťažovateľka proti tomuto uzneseniu podala 19. februára 2003 odvolanie.

Spisový materiál vo veci sp. zn. 9 C 27/98 bol krajskému súdu doručený späť 18. novembra 2002. Uznesením č. k. 2 Co 463/02-190 z 9. januára 2003 krajský súd potvrdil uznesenia okresného súdu č. k. 9 C 27/98-167 a č. k. 9 C 27/98-169 z 27. augusta 2002. Spisový materiál bol 6. februára 2003 doručený okresnému súdu.

Okresný súd v prílohe podania z 3. marca 2003 znalcovi Ing. J. S. zaslal spisový materiál v uvedenej veci za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Na základe úpravy zo 4. marca 2003 bol spisový materiál v predmetnej veci doručený 20. marca 2003 krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní proti rozhodnutiu č. k. 8 NcC 102/02-19 z 13. novembra 2002. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 128/03 z 30. apríla 2003 uvedené rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Sťažovateľka 14. marca 2003 zložila na účet okresného súdu zálohu na znalecké dokazovanie.

Dňa 21. marca 2003 sťažovateľka doručila okresnému súdu svoj návrh na vydanie predbežného opatrenia (týkajúci sa majetku spoločnosti W., s. r. o.). Listom z 24. marca 2003 okresný súd požiadal znalca Ing. J. S. o zaslanie uvedeného spisu, pretože je potrebné rozhodnúť o návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Uznesením č. k. 9 C 27/98-199 z 1. apríla 2003 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Listom doručeným 27. marca 2003 krajský súd požiadal okresný súd o predloženie spisu v uvedenej veci za účelom vybavenia sťažnosti. Spisový materiál v uvedenej veci bol 3. apríla 2003 predložený krajskému súdu. Proti uzneseniu okresného súdu č. k . 9 C 27/98-199 z 1. apríla 2003 podala sťažovateľka 24. apríla 2003 odvolanie. Dňa 12. mája 2003 bol sťažovateľkou zaplatený súdny poplatok za podaný návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Úpravou z 9. mája 2003 nechal okresný súd zaslať rovnopis odvolania na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľky a vyhotoviť predkladáciu správu pre krajský súd. Spisový materiál v uvedenej veci bol 14. mája 2003 doručený krajskému súdu. Uznesením sp. zn. 4 Co 206/03 z 25. júna 2003 krajský súd vrátil vec súdu prvého stupňa na opravu záhlavia rozhodnutia. Okresnému súdu bol spis doručený 25. júla 2003. Okresný súd následne záhlavie svojho rozhodnutia upravil opravným uznesením č. k. 9 C 27/98-214 z 29. júla 2003. Zásielku s uznesením z 29. júla 2003 sa nepodarilo doručiť Ing. J. K. Úpravou z 24. septembra 2003 nechal vo veci konajúci sudca nedoručenú zásielku doručiť prostredníctvom polície a zistiť prostredníctvom ohlasovne pobytu adresu pobytu Ing. J. K. Okresnému súdu bolo na základe jeho výzvy Obvodným oddelením Policajného zboru v P. podaním doručeným 2. októbra 2003 oznámené, že Ing. J. K. sa v mieste bydliska nezdržiava a miesto jeho terajšieho pobytu nie je známe. Mesto P. v podaní z 24. septembra 2003 okresnému súdu oznámilo novú adresu trvalého pobytu Ing. J. K. Zásielka bola vzápätí doručovaná na novú adresu.

Spisový materiál v uvedenej veci bol po doplnení v zmysle uznesenia z 25. júna 2003 opätovne vrátený krajskému súdu 26. novembra 2003, ktorý uznesením č. k. 4 Co 514/03-226 z 8. decembra 2003 zrušil uznesenie okresného súdu z 1. apríla 2003 v spojení s opravným uznesením z 29. júla 2003 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. Okresnému súdu bol spisový materiál doručený 9. januára 2004.

Úpravou z 15. júla 2004 nechal vo veci konajúci sudca doručiť uznesenie krajského súdu z 8. decembra 2003 účastníkom konania, vyzvať sťažovateľku na upresnenie návrhu na vydanie predbežného opatrenia v zmysle záverov krajského súdu spolu s poučením, že

v prípade nedoplnenia bude jej podanie odmietnuté. Sťažovateľka túto výzvu splnila podaním doručeným súdu 23. septembra 2004.

Okresný súd uznesením č. k. 9 C 27/98-233 z 19. októbra 2004 podaný návrh na vydanie predbežného opatrenia sťažovateľky odmietol.

Úpravou z 3. decembra 2004 vo veci konajúci sudca nariadil pojednávanie na 14. marec 2005 a prípisom nechal vyzvať účastníkov konania na predloženie prípadných návrhov na dokazovanie v lehote 20 dní. Sťažovateľka podaním z 26. januára 2005 ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní v uvedenej veci z dôvodu zlého zdravotného stavu.

Dňa 14. marca 2005 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k predmetu sporu. Okresný súd pojednávanie konané v tento deň uznesením odročil na 6. jún 2005.

Odporca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v prílohe svojho podania z 22. marca 2005 predložil listinné dôkazy.

Listom z 24. marca 2005 okresný súd urgoval u znalca Ing. O. K. podanie znaleckého posudku. Úpravou z 24. marca 2005 nechal zákonný sudca vyzvať právneho zástupcu sťažovateľky, aby mu v lehote 15 dní oznámil ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania a špecifikoval žalobný petit a predložil aktuálny výpis z listu vlastníctva a kúpnu zmluvu.

Podaním z 2. apríla 2005 sťažovateľka okresný súd požiadala, aby ju v prípade, že je to potrebné, v predmetnom konaní vypočul prostredníctvom dožiadaného súdu v mieste jej trvalého bydliska.

Podaním z 13. apríla 2005 sa sťažovateľka vyjadrila k predmetu sporu prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 19. apríla 2005 bolo toto vyjadrenie doručené právnej zástupkyňi žalovaného spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadrila.

Podaním z 3. mája 2005 právna zástupkyňa odporcu požiadala o zaslanie znaleckého posudku týkajúceho sa ocenenia bytu, v ktorom býva sťažovateľka, z 27. septembra 2002, aby k nemu vedeli zaujať stanovisko. Podaním zo 16. mája 2005 sa odporca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadril k podaniu sťažovateľky z 13. apríla 2005. Na základe pokynu sudcu z 31. mája 2005 bolo toto vyjadrenie zaslané právnomu zástupcovi sťažovateľky.

Pojednávanie konané 6. júna 2005 okresný súd uznesením odročil s tým, že účastníci konania sa pokúsia o vyriešenie sporového konania o vyporiadanie BSM buď uzavretím súdneho zmiernu, alebo mimosúdnu dohodou v lehote 30 dní. Úpravou zo 4. júla 2005 nechal vo veci konajúci sudca vyzvať právnych zástupcov účastníkov konania, aby súdu v lehote 20 dní oznámili, či došlo od posledného pojednávania k uzavretiu dohody o vyporiadaní BSM.

Právny zástupca sťažovateľky podaním z 11. augusta 2005 podal okresnému súdu návrh na schválenie súdneho zmiernu (v jeho prílohe súdu zaslal dohodu o vyporiadaní BSM uzavretú medzi účastníkmi konania).

Úpravou z 5. septembra 2005 zákonný sudca nariadil pojednávanie v uvedenej veci na 13. október 2005 a dal pokyn doručiť právnej zástupkyňi odporcu vyjadrenie sťažovateľky z 11. augusta 2005 spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadrila.

Podaním z 2. októbra 2005 sťažovateľka ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní pre zlý zdravotný stav. Okresný súd na pojednávaní 13. októbra 2005 konanie v uvedenej veci po vypočutí právnych zástupcov účastníkov konania uznesením zastavil.

Právni zástupcovia účastníkov konania v tento deň taktiež pred súdom prehlásili, že sa vzdávajú svojho práva na podanie odvolania voči uzneseniu o zastavení konania. Úpravou z 18. októbra 2005 nechal vo veci konajúci sudca vyhotoviť uznesenie o zastavení konania, uznesenie o odvolaní znalca Ing. O. K. a Ing. J. S., ako aj preskúmať spis vo

vzťahu k trovám znalečného a zložených preddavkov a v prípade potreby vyhotoviť potrebné uznesenia.

Uznesením č. k. 9 C 27/98-302 z 20. októbra 2005 okresný súd odvolal v predmetnom konaní ustanoveného znalca Ing. J. S. a ďalšími uzneseniami vypořiadal trovy predmetného konania.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na vypořiadanie BSM. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť

svedčiacu o právnej zložitosti veci, avšak po skutkovej stránke možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú, vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, ktoré môže spôsobiť predĺženie konania najmä v prípade, ak zistenie skutkového stavu je závislé od vypočutia svedkov aj prostredníctvom dožiadaného súdu, zabezpečenia viacerých znaleckých posudkov a pod. Spomínaná skutková zložitosť veci však nemôže ospravedlniť obdobie nečinnosti okresného súdu v konaní o žalobe sťažovateľky a ani jeho neefektívny postup.

B) Pri hodnotení správania sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd zistil, že na dĺžku konania mali vplyv aj ňou počas konania vykonané právne úkony, ktorými aktívne využívala svoje procesné práva podľa Občianskeho súdneho poriadku (17. augusta 2000 podala námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi; 29. septembra 2000 odvolanie proti uzneseniu č. k. 9 C 27/98-110 z 28. júla 2000; 28. septembra 2002 odvolanie proti uzneseniam č. k. 9 C 27/98-167 a č. k. 9 C 27/98-169 z 27. augusta 2002; 23. októbra 2002 návrh na vydanie predbežného opatrenia; 13. februára 2003 odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia č. k. 8 NcC 102/02-19 z 13. novembra 2002; 21. marca 2003 návrh na vydanie predbežného opatrenia a 24. apríla 2003 odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí predbežného opatrenia č. k. 9 C 27/98-199 z 1. apríla 2003). Možno teda konštatovať, že v dôsledku uplatnenia týchto práv sťažovateľkou v preskúvanom konaní došlo k predĺženiu konania v predmetnej veci na okresnom súde, čo však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na jej ťarchu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

Na ťarchu sťažovateľky však možno pričítať, že okresný súd bol nútený ju i jej právneho zástupcu v dôsledku toho, že si nesplnili povinnosť uloženú im na pojednávaní 25. januára 1999 v stanovenej lehote (do konca februára 1999), vyzývať spolu tromi výzvami na oznámenie, či došlo k uzavretiu dohody medzi účastníkmi konania (odpoveď bola okresnému súde napokon doručená až 7. júla 1999). Sťaženie, resp. predĺženie postupu súdu sťažovateľka v predmetnom konaní spôsobila i neposkytnutím súčinnosti znalcovi pri vykonávaní znaleckého dokazovania nariadeného súdom.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje procesná povinnosť účastníka konania prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (§ 101 ods. 1 OSP).

Z uvedených skutočností teda vyplýva, že k spomaľovaniu postupu okresného súdu v preskúmanom konaní prispelo aj správanie sťažovateľky, a ústavný súd túto skutočnosť pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Podľa názoru ústavného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v činnosti okresného súdu v uvedenom konaní v období od 14. apríla 2001, keď znalec okresnému súdu oznámil potrebu zabezpečenia súčinnosti tretieho subjektu pri vykonávaní znaleckého dokazovania, až do 7. novembra 2001, keď okresný súd vydal uznesenie č. k. 9 C 27/98-127 (t. j. sedem mesiacov). Okresný súd nevykonával žiadne procesné úkony ani v ďalšom šesťmesačnom období trvajúcim od 9. januára 2004, keď mu bol vrátený spis z krajského súdu, až do 15. júla 2004, keď nechal zákonný sudca doručiť uznesenie krajského súdu č. k. 4 Co 514/03-226 z 8. decembra 2003 účastníkom konania. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označenom období bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočný priet'ah v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Napriek skutočnosti, že okresný súd v predmetnom konaní musel rozhodovať o kvantitatívne veľkom počte návrhov, resp. odvolaní sťažovateľky, jeho postup bol podľa názoru ústavného súdu poznačený aj neefektívnou činnosťou. O tejto skutočnosti svedčí aj to, že okresný súd pristúpil k urgencii znalca ohľadne podania znaleckého posudku až 24. marca 2005, t. j. až viac ako dva roky od nariadenia znaleckého dokazovania (uznesením okresného súdu č. k. 9 C 27/98-169 z 27. augusta 2002, ktoré bolo potvrdené uznesením krajského súdu č. k. 2 Co 463/02-190 z 9. januára 2003).

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvalo viac ako sedem rokov a osem mesiacov. Z uvedenej doby trinásť mesiacov (t. j. jeden rok a jeden mesiac) tvorí obdobie, v ktorom v dôsledku nečinnosti okresného súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní.

S ohľadom na vyššie uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo s'ťažovateľky bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zo spisového materiálu v predmetnej veci ústavný súd zistil, že uznesením č. k. 9 C 27/98-300 z 13. októbra 2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť 28. októbra 2005, okresný súd konanie v uvedenej veci zastavil.

Ústavný súd preto nevyhovel žiadosti s'ťažovateľky v časti, v ktorej žiadala, aby okresnému súdu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C 27/98 bez priet'ahov.

3. S'ťažovateľka vo svojej s'ťažnosti žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 30 000 Sk, ktoré odôvodnila tým, že postup okresného súdu v uvedenom konaní vo výraznej miere prispel k tomu, že sa ocitla nielen v zložitej právnej, ale aj v zúfalej životnej situácii.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 15 000 Sk. Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu, dĺžku zbytočných prietahov v tomto konaní (jeden rok a jeden mesiac), ako aj neefektívnu činnosť okresného súdu a s tým spojenú ujmu sťažovateľky.

4. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 5 302 Sk, ktoré bližšie špecifikovala ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné podanie na súd) vrátane režijného paušálu (2 x 2 501 Sk + 2 x 150 Sk).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 14 ods. 1 písm. c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

Ústavný súd právnemu zástupcovi sťažovateľky za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 (príprava a prevzatie veci, písomné podanie na súd) priznal

odmenu vo výške 5 002 Sk (2 x 2 501 Sk), ako aj náhradu režijného paušálu vo výške 300 Sk (2 x 150 Sk), spolu teda vo výške 5 302 Sk, t. j. ústavný súd v celom rozsahu vyhovel právnym zástupcom sťažovateľky uplatnenému nároku na priznanie náhrady trov konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2006